

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Structuurvisie Vianen

Advies over reikwijdte en detailniveau
van het milieueffectrapport

10 juni 2011 / rapportnummer 2533-52

1. Hoofdpunten van het MER

De gemeenteraad van Vianen heeft besloten de vigerende structuurvisie Vianen 2015 te actualiseren. Een belangrijke ontwikkeling die in de komende planperiode wordt voorzien is de realisatie van de nieuwbouwwijk Hoef en Haag. Het college van Burgemeester en Wethouders van Vianen is initiatiefnemer voor het opstellen van een nieuwe structuurvisie Vianen 2030. Voorafgaand aan de besluitvorming over de structuurvisie wordt de procedure voor milieueffectrapportage (m.e.r.) doorlopen, omdat de structuurvisie kaderstellend is voor m.e.r.(beoordelings)-plichtige activiteiten. De gemeenteraad van Vianen is bevoegd gezag.

De Commissie voor de m.e.r. (hierna 'de Commissie')¹ beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport (MER). Dat wil zeggen dat voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming het MER in ieder geval onderstaande informatie moet bevatten:

- een uitwerking van de doelstellingen van het ruimtelijk beleid en van de doelen en ambities voor duurzaamheid en ruimtelijke kwaliteit;
- een onderbouwing van de locatiekeuze voor de nieuwe woonwijk Hoef en Haag en de afwegingen en de rol van het milieubelang bij deze keuze;
- inzicht in de ontwikkelingen die de structuurvisie maximaal mogelijk maakt;
- inzicht in de mogelijke ruimtelijke en infrastructurele ontwikkelingen;
- inzicht in de mogelijke gevolgen voor natuur, met name op Natura 2000-gebieden.
- inzicht in de effecten op het (grond)watersysteem. Hierbij moet duidelijk worden aangegeven op welke wijze de structuurvisie rekening houdt met de kwantitatieve en kwalitatieve opgaven die voortkomen uit het waterplan Vianen.
- inzicht in de effecten op landschap en cultuurhistorie, met name de mogelijke gevolgen voor archeologisch waardevolle gebieden.

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

In de volgende hoofdstukken beschrijft de Commissie in meer detail welke informatie in het MER moet worden opgenomen. De Commissie bouwt in haar advies voort op de notitie Reikwijdte en Detailniveau (R&D)². Dat wil zeggen dat in dit advies niet wordt ingegaan op de punten die naar de mening van de Commissie in de notitie R&D voldoende aan de orde komen. Het advies is gericht op de in de notitie R&D beoogde uitwerking van het voornemen op plan-m.e.r. niveau (zie ook paragraaf 2.3).

¹ De samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via www.commissiemer.nl onder 'Adviezen Commissie'.

² Notitie Reikwijdte en Detailniveau Plan-MER bij structuurvisie Vianen, Oranjewoud, 31 januari 2011.

2. Achtergrond, doel en besluitvorming

2.1 Achtergrond en doel

Met de actualisatie van de structuurvisie wordt beoogd te voldoen aan de nieuwe Wet ruimtelijke ordening (Wro) en een onderbouwing te geven van de (locatie)keuze voor de nieuwbouwwijk Hoef en Haag.

De Commissie adviseert in het MER de doelstellingen van het ruimtelijke beleid in meer brede zin uit te werken voor:

- de in de notitie R&D genoemde thema's woningbouw, bedrijventerreinen, infrastructuur en natuur, landschap en water;
- de ruimtelijke ontwikkelingen die in de structuurvisie worden genoemd.³

De doelstellingen kunnen in twee stadia in het planvormingsproces een rol vervullen:

- bij de afbakening van te beschrijven alternatieven en het verhelderen waarom andere alternatieven buiten beschouwing worden gelaten;
- bij het toetsen van alternatieven/maatregelen op doelbereik.

Geef in het MER inzicht in hoeverre de doelen in balans zijn dan wel conflicteren en bij conflicterende situaties welke keuzen hierin gemaakt worden.

Duurzaamheid en Ruimtelijke Kwaliteit

Geef in het MER de doelen en ambities aan die de gemeente heeft op het gebied van duurzaamheid en ruimtelijke kwaliteit. Ga hierbij in op:

- sociale duurzaamheid (bijv. volksgezondheid, leefbaarheid, 'people');
- ecologische duurzaamheid (water en groen, 'planet');
- economische duurzaamheid (bijv. functiemenging, lokale economie, energie, 'profit');

2.2 Beleidskader en randvoorwaarden

Geef in het MER aan welke wet- en regelgeving en welk beleid relevant is voor de structuurvisie en of kan worden voldaan aan de randvoorwaarden die hieruit voortkomen. Ga daarbij naast het relevante Europese en rijksbeleid in ieder geval in op:

- het samenwerkingsprogramma 'VERDER, mobiliteit midden Nederland';
- het streekplan Utrecht 2005-2015;
- het (concept) regiodocument 'BRU provinciale ruimtelijke structuurvisie';
- het (concept) inpassingsplan Ruimte voor de Lek;
- de (concept) nota van uitgangspunten en ambities voor de woonwijk Hoef en Haag;
- het waterplan van het Waterschap Rivierenland en het stedelijk waterplan Vianen;
- de archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart van de gemeente Vianen.

³ Zie de 'thema's' en 'ruimtelijke ontwikkeling' in paragraaf 2.8 van de notitie R&D.

Geef aan welke randvoorwaarden het nationale, provinciale, gemeentelijke en sectorale beleid ten aanzien van klimaatmitigatie en -adaptatie stelt aan het voornemen. Verwijs hierbij naar de relevante beleidsnota's, convenanten en instrumenten op dit gebied.

2.3 Procedure en te nemen besluit(en)

De m.e.r.-procedure wordt doorlopen voor de besluitvorming over de structuurvisie Vianen 2030, die de planologische ruimte gaat bieden voor reeds in gang gezette en toekomstige, nader uit te werken en te bestemmen, activiteiten. Geef in het MER een overzicht van de vervolgpcedures die worden voorzien en de gevolgen van het MER voor de vervolgbesluitvorming zoals randvoorwaarden, uitgangspunten en/of onderzoekopgaven.

Een van de in de notitie R&D genoemde ontwikkelingen is de realisatie van de nieuwbouwwijk Hoef en Haag. De ontwikkeling van deze woonwijk is een mogelijk besluit-m.e.r.-plichtige activiteit. De Commissie constateert dat een aantal onderdelen van de ontwikkeling van de nieuwbouwwijk al meer in detail in het MER zal worden uitgewerkt. De informatie die hierbij beschikbaar komt kan de onderzoekslast voor het vervolgproces, zoals een besluit-m.e.r.-procedure voor het bestemmingsplan, verminderen.

3. Voornemen en alternatieven

3.1 Algemeen

Met het vaststellen van de structuurvisie 2030 wil de gemeente Vianen op hoofdlijnen richting geven aan en samenhang brengen in de ruimtelijke ontwikkelingen op het grondgebied die voortkomen uit rijks-, provinciaal en gemeentelijk beleid.

Het MER zal inzicht moeten geven in de ontwikkelingen die de structuurvisie maximaal mogelijk maakt, voor zover deze relevant zijn voor het voorspellen van de milieueffecten van deze ontwikkelingen.

Ga in het MER in op:

- de mogelijke knelpunten die hierbij kunnen ontstaan;
- de onderlinge beïnvloeding en afhankelijkheid van ontwikkelingen. Ga hierbij ook in op de wijze waarop ontwikkelingen elkaar kunnen versterken;
- de mogelijke samenhang en cumulatie met ontwikkelingen die buiten de scope van de structuurvisie vallen.

Beschrijf in het MER de projecten en plannen die al bestuurlijk zijn vastgesteld en onderbouw de hierbij gemaakte keuzes. Geef daarbij expliciet aan welke rol het milieubelang heeft gespeeld. Dit geldt met name voor de in de structuurvisie Vianen 2015 opgenomen locatiekeuze voor de woningbouwlocatie Hoef en Haag. Indien het milieubelang in de afweging een minder nadrukkelijke rol heeft gespeeld is het nodig in het MER deze onderbouwing alsnog te leveren. Voor ontwikkelingen waarvoor bestuurlijk nog keuzemogelijkheden open staan adviseert de Commissie aan te geven welke randvoorwaarden en uitgangspunten hiervoor gelden.

3.2 Alternatieven

Het is belangrijk onderscheidende alternatieven te ontwikkelen die inzicht geven in:

- de mogelijkheden om de beoogde doelen (zie paragraaf 2.1) te bereiken;
- de milieueffecten per alternatief.

Dit geldt in ieder geval voor de m.e.r.-(beoordelings)plichtige activiteiten.

De notitie R&D geeft aan dat in het MER inrichtingsalternatieven voor de woonwijk Hoef en Haag worden onderzocht. De Commissie adviseert op basis van relevante milieuaspecten (zie paragraaf 3.1) alternatieven uit te werken. Denk hierbij aan infrastructurele, geohydrologische, landschappelijke, cultuurhistorische, archeologische en natuuraspecten die mogelijk onderscheidend en daarmee relevant kunnen zijn voor de uitwerking in bijvoorbeeld varianten.

Er zijn onzekerheden in de mogelijke ontwikkelingen zoals deze in de notitie R&D worden geschetst, bijvoorbeeld de herstructurering en revitalisering van bedrijventerreinen of een mogelijke overkapping van de A27. Ook zijn er ontwikkelingen die voortkomen uit beleid en activiteiten van andere overheden, die mogelijk van invloed zijn op de scope van de structuurvisie. Een mogelijke spoorlijn Breda-Utrecht is hier een voorbeeld van. Onzekerheden kunnen worden ondervangen door in het MER met scenario's te werken. Scenario's kunnen inzicht geven de bandbreedte van de mogelijke milieueffecten zoals bijdrage aan duurzame ontwikkeling of natuurwinst en andere effecten zoals ruimtelijke beperkingen, gevolgen voor bereikbaarheid en leefbaarheid en inzicht in *no regret* maatregelen.

3.3 Referentie

Beschrijf de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied en de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling⁴ als referentie voor de te verwachten milieueffecten. Daarbij wordt onder de 'autonome ontwikkeling' verstaan: de toekomstige ontwikkeling van het milieu, zonder dat de voorgenomen activiteit of één van de alternatieven wordt gerealiseerd. Ga bij deze beschrijving uit van ontwikkelingen van de huidige activiteiten in het studiegebied en van nieuwe activiteiten waarover reeds is besloten. Als zichtjaar kan van 2030 worden uitgegaan.

⁴ Beschrijf in het MER vooral de autonome ontwikkelingen die van invloed zijn op de voorgenomen activiteiten, doordat nieuwe mogelijkheden dan wel beperkingen ontstaan.

4. Bestaande milieusituatie en milieugevolgen

4.1 Algemeen

Voor het bepalen van de milieugevolgen adviseert de Commissie het beoordelingskader zo in te richten dat kan worden getoetst op:

- de milieugevolgen, waar mogelijk in kwantitatieve termen;
- de bijdrage aan het oplossen van belangrijke knelpunten en het versterken van waarden;
- de bijdrage aan bestuurlijke doelen.

De resultaten van deze toets op doelbereik kunnen worden gebruikt als inspiratiebron voor het formuleren van mitigerende en/of compenserende maatregelen.

4.2 Bodem en water

Beschrijf in het MER de kwaliteits- en kwantiteitsaspecten van het watersysteem. Geef in het MER de gevolgen van het voornemen aan voor de waterhuishouding (zowel het grondwater als het oppervlaktewater) en de primaire waterkering van de Lek. Leg daarbij een relatie met het robuust inspelen op klimaatverandering (overstromingsrisico's, wateroverlast en watertekorten). Maak in het MER inzichtelijk hoe in de structuurvisie invulling wordt gegeven aan de waterberging- en watercompensatieopgaven. Geef aan hoe deze maatregelen en effecten aansluiten op de wateropgave uit het waterplan Vianen en hoe afstemming plaatsvindt met het Waterschap Rivierenland.

Ga op basis van geohydrologisch onderzoek in op de keuze van de woningbouwlocatie in relatie tot mogelijke wateroverlast en de wijze van drooglegging⁵ en geef aan wat de mogelijke effecten op het (grond)watersysteem en de grondbalans zijn. Indien wordt besloten tot integrale ophoging, geef dan de herkomst van het ophogmateriaal aan.

4.3 Natuur

4.3.1 Gebiedsbescherming

Beschrijf in het MER de mogelijke invloed van het voornemen op beschermde natuurgebieden. Ook als het voornemen niet in of direct naast een beschermd gebied ligt, kan het gevolgen hebben voor een beschermd gebied (externe werking). Geef per gebied de begrenzingen aan op kaart, inclusief een duidelijk beeld van de ligging van de beschermde gebieden binnen het plangebied.

⁵ Het verschil tussen het maaiveld en het polderpeil.

Natura 2000-gebieden

Nabij de gemeente Vianen bevinden zich de Natura 2000-gebieden 'Zouweboezem' en 'Zuider Lingedijk & Diefdijk-Zuid'. Geef in het MER de instandhoudingsdoelstellingen voor deze Natura 2000-gebieden en geef de effecten⁶ hierop (zowel negatief als positief) van het voor-nemen. Indien significante effecten van het voornemen niet op voorhand zijn uit te sluiten moet een Passende beoordeling worden opgesteld. Betrek in dat geval bij de Passende be-oordeling ook de cumulatieve effecten⁷ van andere plannen op de Natura 2000-gebieden die door in de structuurvisie voorziene ontwikkelingen worden beïnvloed. De eventuele Passende beoordeling moet deel uitmaken van het MER.⁸

Ecologische hoofdstructuur

Beschrijf voor de EHS-gebieden in en rond het plangebied de daarvoor geldende 'wezenlijke kenmerken en waarden'. Onderzoek welke gevolgen het initiatief op deze actuele en poten-tiële kenmerken en waarden heeft.

Voor de EHS geldt volgens de Nota Ruimte een 'nee-tenzij' regime. Geef aan hoe het 'nee-tenzij' regime provinciaal is uitgewerkt en of het voornemen hierin past. Gebruik in het MER het meest recente toetsingskader dat door de provincie Utrecht is vastgesteld voor de EHS. Geef in het MER aan op welke wijze de ecologische ontwikkelingen in Vianen, met name bij de planvorming voor Hoef en Haag, kunnen aansluiten bij de ontwikkeling van de EHS. De Commissie adviseert ontwikkelingen met betrekking tot de toekomst van de robuuste verbindingzones en de EHS bij te houden en zo mogelijk te betrekken in het MER.

4.3.2 Soortenbescherming

Beschrijf welke door de Flora- en faunawet beschermde soorten te verwachten zijn in het plangebied, waar zij voorkomen en welk beschermingsregime voor de betreffende soort geldt. Ga in op de mogelijke gevolgen van het voornemen voor deze beschermde soorten en bepaal of verbodsbepalingen overtreden kunnen worden, zoals het verbod op het verstoren van een vaste rust- of verblijfplaats. Geef indien verbodsbepalingen overtreden kunnen wor-den aan welke invloed dit heeft op de staat van instandhouding van de betreffende soort en beschrijf mogelijke mitigerende maatregelen.

4.4 Verkeer

Ga in het MER in op het mobiliteitsbeleid van de gemeente Vianen en hoe sturing kan worden gegeven aan de ontwikkelingen en knelpunten op het gebied van verkeer en vervoer. Ga daarbij in op de huidige en toekomstige verkeersstromen en verkeersstructuur. Maak daarbij onderscheid in autoverkeer, openbaar vervoer en langzaam verkeer.

⁶ Beschrijf dit aan de hand van relevante thema's, waaronder vermesting.

⁷ Bijvoorbeeld de effecten van stikstofdeposities.

⁸ In principe is het mogelijk bij de structuurvisie een globale en kwalitatieve Passende beoordeling te maken. Bij de uitwerking van het voornemen, bijvoorbeeld in bestemmingsplannen, is dan wel een voldoende gedetailleerde uitwerking van de Passende beoordeling noodzakelijk.

Hoef en Haag

Geef een beschrijving van het door de wijk veroorzaakte verkeer bij de te ontwikkelen alternatieve inrichting- en ontsluitingmodellen, zowel binnen de wijk als op de toeleidende wegen. Vergelijk dit met de referentiesituatie. Geef aan hoe mogelijke knelpunten kunnen worden opgelost.

Beschrijf op welke wijze de vervoerwijzekeuze op een voor het milieu gunstige wijze beïnvloed kan worden en kwantificeer waar mogelijk maatregelen. Dit kan, naast het treffen van maatregelen op verkeerskundig gebied, ook bereikt worden door bijvoorbeeld het niveau van de voorzieningen in de wijk.

Spoorlijn Utrecht-Breda

De reservering voor de mogelijk aan te leggen spoorlijn Utrecht - Breda vraagt ook aandacht voor de milieuzone (geluid, externe veiligheid) langs de baan.

4.5 Woon- en leefmilieu

Beschrijf de bestaande en toekomstige knelpunten op het gebied van luchtkwaliteit, geluidshinder, barrièrewerking, verkeersveiligheid en externe veiligheid.

Werk de aspecten luchtkwaliteit en geluid voor de woningbouwontwikkeling Hoef en Haag zoveel mogelijk kwantitatief uit. Geef aan waar en in welke mate wettelijke grenswaarden voor luchtkwaliteit en geluid worden overschreden. Geef dit zowel op de kaart aan in contouren als in aantallen woningen. Beschrijf kwalitatief eventuele maatregelen om knelpunten te verminderen en de overschrijdingen van de wettelijke grenswaarden op te lossen. Geef tevens aan op welke wijze dit gedaan zal worden (bronmaatregelen, overdrachtsmaatregelen of voorzieningen aan woningen).

Beschrijf kwalitatief de gevolgen voor luchtkwaliteit en geluidshinder uit oogpunt van volksgezondheid, ook onder de wettelijke grenswaarden.⁹

Geef in hoofdlijnen aan welke knelpunten er in de huidige situatie zijn op het gebied van externe veiligheid en werk uit of er knelpunten door het voornemen verdwijnen en of er nieuwe knelpunten ontstaan.

4.6 Klimaat, duurzaamheid en energie

Ga bij de beschrijving van de milieugevolgen door klimaatverandering uit van de range aan mogelijke effecten van klimaatverandering vastgesteld op basis van de vier klimaatscenario's van het KNMI, en hou daarbij ook rekening met het optreden van het *worst case* scenario.

⁹ De Commissie wijst in dit verband op:

- de doelstellingen voor volksgezondheid zoals verwoord in het NMP4 en de Nationale Aanpak Milieu en Gezondheid (2008-2012);
- de Wet publieke gezondheid (Wpg). Het doel van de Wpg is gezondheidswinst: het verlengen van gezonde levensverwachting, het voorkomen van vermijdbare sterfte en het verhogen van de kwaliteit van het leven. De Wpg stelt dat gemeenten dit kunnen bewerkstelligen door gezondheidsaspecten in bestuurlijke beslissingen mee te laten wegen. De Wpg verplicht de gemeenten elke vier jaar een nota gemeentelijk gezondheidsbeleid vast te stellen.

Beschrijf in het MER hoe wordt omgegaan met klimaat-, duurzaamheids- en energie-aspecten. Betrek daarbij de maatregelen die in de 'Nota van Uitgangspunten en Ambities' zijn aangegeven, zoals de maatregelen in het kader van Ruimte voor de Lek, de waterkrachtcentrale in de stuw in de Lek en de mogelijkheid een energieneutrale wijk te bouwen.

4.7 Landschap, cultuurhistorie en archeologie

Geef in het MER aan welke beperkingen of juist kansen voortkomen uit de landschappelijke kenmerken van het gebied en met name de archeologische verwachtingen. Vianen maakt deel uit van een gebied met hoge archeologische verwachtingswaarden. Het is van belang om in het MER op basis van archeologisch onderzoek de locaties waar ruimtelijke ingrepen plaats kunnen vinden nader te bepalen.

5. Overige aspecten

Voor de onderdelen 'vergelijking van alternatieven', 'leemten in milieuinformatie' en 'samenvatting van het MER' heeft de Commissie geen aanbevelingen naast de wettelijke voorschriften.

BIJLAGE 1: Projectgegevens reikwijdte en detailniveau MER

Initiatiefnemer: College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Vianen

Bevoegd gezag: Gemeenteraad van de gemeente Vianen

Besluit: Vaststellen van de structuurvisie Vianen

Categorie Besluit m.e.r. 1994:

plan-m.e.r. vanwege kaderstelling voor categorie C11.1

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in het Kontakt van: 19 april 2011

ter inzage legging van de informatie over het voornemen: 20 april 2011 t/m 1 juni 2011

adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 18 maart 2011

advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 10 juni 2011

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. De werkgroepsamenstelling bij dit project is als volgt:

mw. drs.msc. M.E.A. Broekmeyer

dhr. D. Spel (secretaris)

mw. M.A.J. van der Tas (voorzitter)

dhr. ir. J. Termorshuizen

dhr. ir. J.H. de Zeeuw

Werkwijze Commissie bij advies reikwijdte en detailniveau:

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De Commissie neemt hierbij de hierna genoemde informatie die van het bevoegde gezag is ontvangen, als uitgangspunt.

Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de Commissie een locatiebezoek afgelegd.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advisering:

- notitie Reikwijdte en Detailniveau, Oranjewoud, project 234367, revisie 02 definitief, 31 januari 2011;
- regiodocument BRU, provinciale ruimtelijke structuurvisie, versie 3 maart 2011;
- onderzoek bouwlocaties Vianen, RBOI, 213.13083.01, 15 oktober 2007;
- verkeerseffecten Hoef en Haag, onderzoek naar de effecten op de verkeersstructuur van Vianen, C6873.01.001, VB-SE20092535, DHV, maart 2010;
- nota van uitgangspunten en ambities Vianen Hoef en Haag, SVP architectuur en stedenbouw, projectnummer 2658, 2658/N2011-04/ML, 18 maart 2011;

- archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart van de gemeente Vianen, rapport H018, ADC Heritage, 25 juli 2007.

De Commissie heeft geen zienswijzen of adviezen via bevoegd gezag ontvangen.

Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport Structuurvisie Vianen

De gemeenteraad van Vianen heeft besloten de vigerende structuurvisie Vianen 2015 te actualiseren. Een belangrijke ontwikkeling die in de komende planperiode wordt voorzien is de realisatie van de nieuwbouwwijk Hoef en Haag. Het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Vianen is initiatiefnemer voor het opstellen van een nieuwe structuurvisie Vianen 2030. De gemeenteraad van de gemeente Vianen is bevoegd gezag.

Commissie voor de
milieueffectrapportage

ISBN: 978-90-421-3299-3

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

w www.commissiemer.nl

